

De Heraut

door de

Gereformeerde Kerken in Nederland.

Het nadrukken van den inhoud van dit blad is verboden overeenkomstig de Wet op het Auteursrecht.

Zondag 15 Augustus 1915. N°. 1960.

Dit blad wordt geregeld des Vrijdags aan de geabonneerden verzonden.
Bijdragen van medewerkers, ingezonden stukken en alles wat verdt den inhoud van dit blad betreft, te adresseren aan de REDACTIE. Abonneementen en Advertentieën aan de ADMINISTRATIE. Bureau: Warmoesstraat 98, te Amsterdam.
Inzendingen, die later dan Donderdag 's namiddags te 12 uur worden ontvangen, kunnen voor het nummer van die week niet meer in aanmerking komen.

Abonnementenprijs: franco aan huis, per drie maanden f 1.20, voor België per jaar f 5.30, bij vooruitbetaling, voor het verdere Buitenland en Ned.-Indië per jaar f 6 bij vooruitbetaling. Afzonderlijke nummers f —.10. Abonneementen worden aangenomen door het Bureau te Amsterdam, Boekhandelaars, Postdirecteuren enz.
Advertentie: van 1 tot 6 regels f 1.20, voor elke regel meer f —.20. Aanvragen en vermelding van liefdegaven f —.12 per regel.

„Een geest des diepen slaaps“.

Want de HEERE heeft over allen uitgegoten eenen geest des diepen slaaps, en Hij heeft uwe oogen toegesloten; en de profeten, en uwe hoofden, en de ziensers heeft Hij verblind.
Jesaja 29 : 10.

Van tweeërlei slaap spreekt de Schrift. Van den gewonen slaap, gelijk ieder onzer dien kent, maar dan bovendien nog van wat met een heel ander woord in het Hebreeuwsch wordt aangeduid, en bij ons vertaald is door een „diepe slaap“.

Het eerst is van zulk een geheel buitengewonen slaap sprake bij Adam. „Toen deed de Heere, zoo lezen we in Gen. II : 21, „een diepe slaap“ op Adam vallen. In dien diepen slaap was Adam zoo gevoelloos, dat God een van zijn ribben uit zijn borst nam en de plaats met vleesch toeloot. Uit die ribbe werd toen Eva opgebouwd. En van dit alles had Adam niets bespeurd noch ontwaard, tot hij ten slotte weer wakker werd, en hij Eva voor zich zag staan.

Op gelijke wijze nu spreekt Jesaja, spreekt Ezechiel, spreekt de Christus en na hem de apostel Paulus van een „diepe slaap“, die de gevoellooze schare geestelijk trof.

Dit nu wordt ons zoo geteekend, dat het personen gold, die wel „ooren“ hadden, maar niet hoorden, en wel oogen hadden, maar niet zagen. „Juist dus weer de beschrijving van iemand die slaapt. Staag ge bij de legerstede van een gezonden jongen man die rustig doorslaapt, dan heeft die slaper wel ooren, zoodat hij zou kunnen hooren, en ook wel oogen, dat hij zou kunnen zien, maar de slaap maakt, dat oer noch oog bij hem werkt. Een arts kan met de moeder bij het bed van dien slaper gaan staan, en over hem spreken, zonder dat hij er iets van merkt. Hij slaapt door. Zijn gehoor is er wel, en zijn gezicht is er wel, maar de slaap maakt, dat oer noch oog werkt.

Zulk een toestand nu, betuigt de Schrift ons, komt ook geestelijk herhaaldelijk voor. Sterker nog, ook geestelijk gaat de gewone slaap niet zelden in den „diepe slaap“ over, en dan kan er alles om u heen, aan u en met u gebeuren, zonder dat ge er het minste van gewaar wordt. Het is dan de toestand, dat zulke personen „hoorende hooren, maar niet verstaan, en ziende zien, maar niet bemerken“. Ze zijn als afgesloten van hun omgeving. Niets dringt tot hen door. Het is niet dat ze doof zijn, noch ook alsof ze blind waren. Het gehoor is best, en aan hun gezicht hapert niets. Het is maar, dat noch het oor noch het oog werkt, zoodat dit ook bij u het geval is, als ge in uw slaap ligt te droomen.

Het verschil is slechts, dat het hier nog verder gaat, wijl er geestelijk sprake is, niet enkel van slaap, maar van een „diepe slaap“, d. i. van zulk een slaap, die alle gevoel verdooft en alle gewaarwording afsnijdt.

En nu is het tweede wondere hierbij, dat het God is, die zulk een „geestelijk“ diepe slaap“ over zulke personen komen doet. Het staat er uitdrukkelijk. Ze zijn niet zelf in slaap gevallen, noch door dronkenschap, noch door vermoeienis. Neen, „de Heere, zoo betuigt Jesaja, heeft over u uitgegoten een geest des diepen slaaps, en Hij heeft uwe oogen toegesloten.“ En de Christus zegt het klaarlijk: „Daarom sprak ik tot hen door gelijkenissen, omdat zij ziende niet zien en hoorende niet hooren, noch ook verstaan“. Zelfs wordt dit zoo kras genomen, dat er bij staat: „Die diepe slaap wordt geestelijk over hen uitgegoten, opdat ze niet te eeniger tijd met de oogen zouden zien, en met de ooren hooren, en met het hart verstaan, en zich bekeeren, en ik hen geneze.“

Een mysterie, tot welks bodem wij wel nimmer zullen doordringen, maar dat onstoch op hoog-ernstige wijze waarschuwt tegen een geestelijke verduistering, die gevolg van een geestelijk inslapen kan zijn.

Voor zoover dit nu de afkeerigen en onbekeerden betreft, ligt dit buiten ons bereik en voltrekt de heilige God zijn oordeel. Maar ten deele kan ook de schare der geloovigen hierin worden meegetrokken, en te hunnen opzichte kan het vermaan niet ernstig genoeg zijn. Keer op keer toch doet het zich ook onder de geloovigen voor, dat ze machtig door Gods Geest aangegrepen en door zijn machtig doen ontroerd, beziel en dapper voor de zaak des Heeren den strijd aanvaarden, en op verrassende wijze rijpen en geestelijk opbloeien,

maar dat op zoo heerlijke bevindingen jaren van geestelijke afmatting en verdrukking volgen, dat het is, of ook over hen een geest des diepen slaaps werd uitgegoten en schier volkomen gevoelloosheid hun heilige ontroering verving.

Ook in ons eigen land is zoo droef verloop betreed.

In de dagen van het martelaarschap, toen de inquisitie binnendrong, een geloofsverwekking, die een ieder wakker riep en deed opwaken. Een betoon van geloofsmoed, dat in de historie nog bewondering van alle zijden vindt. Een teeder hooren en beluisteren van Gods Woord, en een klaar en helder zien van Gods machtige daden. Veilig mag nog altoos gezegd, dat het de groote jaren van ons vaderlandsch verleden waren, en steeds de geloovigen vooraan. Van geestelijken slaap sprake. Allen even wakker en ieder op zijn post.

Doch kom nu twee eeuwen later, toen de strijd over, de vrijheid gewonnen, het bestaan verzekerd was, en de schatten uit Oost en West het vrijgemaakte volk toelooften, en immers 't is alles gekeerd. Slaap is geestelijk schier over aller zielen oogen getogen. Men kent geen ontroering noch innerlijke aangrijping meer. Het oor is er nog wel, doch men hoort niet meer. Het oog is niet weg, maar het oog schuilt achter het neergelaten ooglid. Iets van dien diepen slaap ligt over heel ons land uitgegoten. Niet alleen de ontroering is weg, maar ten slotte is er nauwelijks iets meer dat zich roert. De afval is naderende. En de geestelijke afsterfing schijnt volkomen.

En ditzelfde nu dreigt zich gedurig te herhalen. Ook bij onze heugenis waren de dagen van geestelijke verwakking teruggekeerd. Toen de druk van allen kant benaauwde, hoe doordringend heeft toen de stemme Gods ook niet onder ons weer doorgelonen, tot o, zoo veler ziel ontroerd werd. Het was of Israel weder ten strijde toog. En nog werkt die geestelijke beademing, die ons heel 't land door aangreep, veelszins heerlijk na.

Maar juist daarom is het weer waken tegen dien „geest des diepen slaaps“ ook ons zoo hoog van noode.

Ook ons werd de druk verlicht. Ook ons voor het klagend een vreugdesalm op de lippen gegeven. Doch juist daarop volgden ook nu weer, Gode zij dank, nog niet allerwegen, maar toch hier en daar, zoo enkele teekenen die geestelijke inzinking, zoo enkele verschijnselen, die geestelijke inslaping deden duchten.

Zegge nu niemand dit 't eerst van den naaste, maar zij een iegelijk onzer hierbij voor alle dingen tegen eigen geestelijke zelfverduistering op zijn hoede.

Het is niet „de geest des diepen slaaps“, waaraan we mogen toegeven, maar de wakkerheid des geloofs, die ons tegen dit geestelijk gevaar behoeden moet.

Oor en oog wakker open, en steeds niet maar ijerig, doch overvloedig zelfs in het werk des Heeren!

Dr. A. K.

Voor Kootwijk's scholen.

In hartelijken dank ontvangen van N. N. Kamperlaan 7, Haarlem f 5.

Ds. J. H. HOUTZAGERS, voorzitter, Kootwijk.

Officieele Berichten.

Agendum van de vergadering der classis Breukelen der Geref. Kerken, te houden D. V. Donderdag 19 Augustus a. s. in de conistoriekamer der Geref. Kerk te Breukelen.

1. Opening namens de roepende kerk van Vinkeveen te half tien.
2. Onderzoek der credentiebrieven.
3. Aanwijzing moderamen.
4. Lezing en vaststelling van de acta der vorige vergadering.
5. Ingekomen stukken.
6. Rapporten, instructies, voorstellen.
7. Rondvraag naar art. 41 K. O.
8. Regeling van vacaturebeurten en consultantschapen.
9. Aanwijzing der roepende kerk voor de volgende vergadering.
10. Rondvraag.
11. Lezing en vaststelling kort verslag. Sluiting.

Op deze vergadering moet gestort worden:
1. Bijdrage voor art. 13 K. O.
2. Bijdrage voor de zending.
3. 1e collecte Theol. fac. en Theol. school.
4. Collecte voor de zending onder de Joden. Namens den Raad der roepende Kerk,
P. Roos, praeses,
D. v. d. Wilt, scriba.

Aan „De Gereformeerde Kerken in Nederland“ wordt door Deputaten voor de correspondentie met de Hooge Overheid bekend gemaakt, dat sinds de laatste opgave op de lijst der kerken voornoemd voor de eerste maal is geplaatst: onder no. 905 de Geref. Kerk te Wassenaar, cl. Leiden.

Namens Deputaten voornoemd,
H. BAVINCK.

Korte notulen van de vergadering der classis Gorinchem, gehouden op Woensdag 4 Aug. 1915 te Gorinchem.

1. De vergadering wordt door Ds. Weener geopend op de gebruikelijke wijze.
2. De lastbrieven worden onderzocht. In het moderamen nemen zitting: Ds. Mulder, praeses, Ds. Van Wijk, scriba, Ds. Los, assessor.
3. De notulen worden onveranderd vastgesteld. Aan Ds. Zwiers is attestatie verleend. Een commissie zal eerstvolgende vergadering van praedicties dienen over de zaak, tot dusverre geregeld in art. 13 huishoudelijk reglement.
4. Broeder v. d. Valk wordt hartelijk gelukgewenscht met zijn 40-jarig jubileum als hoofd der Chr. School.
5. Het ingekomen schrijven van een classis zal worden beantwoord. Tevens zal een klacht worden ingediend inzake de handelwijze van een kerk.
6. Rapporten uitgebracht door depp. Part. depp. zending en depp. art. 19.
7. In plaats van Ds. Zwiers benoemd tot depp. zending Ds. Mulder. Tot kerkvisitator prim. Ds. Weener, sec. Ds. v. Wijk.
8. Voor consultant van Aijeren en Schoonreeder aangewezen Ds. Los.
9. Rondvraag art. 41. Een kerk vraagt, den noodig weer te mogen rekenen op vroeger toegezonden steun. Voorgesteld wordt dat elke kerk haar dienaar 2 maal in de drie maanden afsta voor vacaturebeurten bij gebreke behoeft.
10. Regeling vacaturebeurten: Asperen, Ds. Jansens; Hardinxveld D. D. Kapteijn en V. d. Vlies; Meerkerk, Ds. Los; Noordeloos, D. D. Weener en Van Wijk; Schoonreeder, Ds. Mulder.
11. Rapport Kerkbode. Ds. v. Wijk wordt benoemd tot redacteur. Exploitatiekosten worden verlaagd. Tekort zal worden opgenomen en omgeslagen.
12. Voortaan zal bij afscheid en intrede de classis zooveel mogelijk door den consultant worden vertegenwoordigd.
13. Ds. Zwiers neemt afscheid van de classis en wordt op hartelijke wijze door den praeses toegesproken.
14. De classis spreekt haar blijdschap uit, dat Ds. Weener voor de toeping van Herwijnen mocht bedanken.
15. De praeses sluit de vergadering en gaat voor in dankzegging.

Namens de Classis,
S. O. Los, Assessor.

Vergadering der Classis Axel van Gereformeerde Kerken, op 1 Juli 1915 te Terneuzen.

1. De voorzitter Ds. v. d. Wal van Hoek opent de vergadering. Gezongen wordt Ps. 86 : 6 en gelezen Ef. 4 : 1—16, waarna de praeses voorgaat in gebed.
2. De credentia's nagezien. Alle kerken zijn wettiglijk vertegenwoordigd. A. en S. hebben een instructie.
3. 't Moderamen bestaat uit Ds. v. d. Wal, pr. Ds. Lammerling, scr. en Ds. de Walle, ass.
4. Lezing en vaststelling der notulen.
5. De correspondentie is naar opdracht uitgevoerd.
6. Rapporten:
a. Over de stukken van den heer Brouwer, benoemd voor zijn peremptoir examen. Deze zijn in orde bevonden.
b. Rapport inzake de scheiding van kerkelijke en diaconale finantieën in de kerken, kon door de visitatores nog niet aan de kerken worden toegezonden.
c. Door kerkvisitatores wordt medegedeeld, dat de kerkvisitatie te H. nog moet plaats hebben en dus de finantieele zaak daar op oplossing nog moet wachten.
7. De Depp. der Part. Synode verwijzen naar de verschenen „Handelingen“ der Synode, welke een volgende vergadering zullen worden behandeld.
8. In aansluiting aan de verschenen „Handelingen“ worden eenige mededeelingen gedaan over de Zending.
9. Op voorstel van de kerk van A. worden Depp., die ter vorige vergadering opdracht ontvingen, de nadere regeling van Art. 11 D.K.O. in de classis, in verband met de classes in de Provincie nader onder de oogen te zien, verzocht een rapport en ontwerpregeling aan de eerstvolgende vergadering aan te bieden.
10. Ingekomen stukken:
a. Een schrijven van Dr. van Schelven van Vlissingen, betrekking hebbende op zijn krankenverzorging in 't ziekenhuis aldaar.
b. Aan zijn verzoek zal worden voldaan.
c. De „Handelingen“ der Part. Synode 1915.
d. Rondvraag Art. 41.

Axel vraagt en ontvangt 2 Zondagen vacature-dienst.

De Kerk van S. neemt het verzoek inzake Art. 13 ter vorige Classis gebracht terug, en vraagt den gewonen jaarlijkschen steun aan voor haar weduwen. Dit wordt toegestaan.

De Classis zal bij eventuele intree van den heer Brouwer zich doen vertegenwoordigen door den Consulder Ds. de Mildt.

De Kerk van Z. vraagt advies in een tuchtzaak.

De vergadering gaat in comité.

9. Examen (peremptoir) van den heer Brouwer, beroepen predikant te Schoondijke, nadat ter vergadering gekomen zijn de Prov. Depp. ad Art. 49 Ds. Bouma, Ds. v. d. Veen en Ds. v. d. Kooy. Na afgelegd examen wordt de heer Brouwer met algemeene stemmen toegelaten tot den dienst des Woords en der Sacramenten. Hem wordt toegezonden Ps. 95 : 1.

10. Schorsing der vergadering.

Middagvergadering.

11. De vergadering gaat over in comité ter afwikkeling van een tuchtzaak, waarbij 't advies wordt ingewonnen van Depp. naar Art. 49 der Provincie.

12. 't Comité opgeheven zijnde, wordt de kerk van Terneuzen aangewezen als roepende kerk.

De volgende vergadering zal gehouden worden te Schoondijke den 1sten Donderdag in Oct. te 10 ure.

13. Sluiting der vergadering. Ds. De Walle gaat voor in dankgebed.

Op last der Classis,
H. P. M. G. DE WALLE.

Zaamslag, Juli 1915.

Buitenland.

Deutschland. Wat hebben Deutsche Theologen met het oog op den komende vrede te zeggen?

Wij volgden in een Duitsch blad een artikelreeks met het opschrift: „Wat hebben onze Theologen bij den oorlog te zeggen?“ Nog woedt de oorlog voort; wanneer het einde komen zal, weet niemand. Maar het zal toch eenmaal weer vrede worden. En wat hebben de Lutherische Godgeleerden met het oog op den komende vrede aan Duitschlands volk te verkondigen? Het antwoord op die vraag moet nu gegeven worden, opdat de nieuwe toestand die met den vrede zullen geboren worden, ons niet overvallen gelijk de oorlog, die plotseling uitbrak. Daarom heeft men zich gewend tot leidende persoonlijkheden met verzoek, zich uit te spreken, wat er te doen staat wanneer de vurig begeerde vrede gekomen is.

Wij wenschen het een en ander van hetgeen deze Deutsche theologen met het oog op den vrede, die eenmaal intreden zal, uitgesproken hebben, mede te deelen. In de eerste plaats wijzen zij er met blijdschap op, dat Duitschland tegenover zijn vijanden zich als één man gesteld heeft. Maar men sluit er de oogen niet voor, dat van velen zich een demonische haat tegen de vijandelijke volken meester gemaakt heeft. Daar tegenover wil men trachten den strijd der vijanden van uit hun standpunt te verstaan, en hen in zoover recht te laten wedervaren als met de waarheid bestaanbaar is. Men mag als christen niet vergeten, dat het koninkrijk der hemelen de boom is, in wiens takken alle vogelen des hemels nestelen. Het Godrijk omvat alle volken, Russen en Fransen, Engelsen en Italianen hebben daarin dezelfde rechten als de Duitschers.

Maar dit is niet genoeg. De haat tegen de vijanden, door velen gepredikt, gaat gepaard met een overschatting van de Deutsche natie. Wanneer men alles beziet met het oog dezer wereld kan men wel zeggen, dat alle schuld bij de vijanden ligt en dat de Duitschers als engelen zoo rein zijn. Maar kunnen dat Christenen die de dingen zien in het licht der eeuwigheid? Men kan de vergelijking met Russen, Fransen, Italianen en Engelsen wel doorstaan. Maar daarmee is de Deutsche rekening niet zuiver voor God. De goddeloosheid nam onder het Deutsche volk steeds toe; moreel zonk het steeds dieper. Terwijl andere regeeringen de geregelende toetsen afschaften, hield men aan deze instelling, van het liederlijk Frankrijk overgenomen, in Duitschland vast, terwijl het niet anders uitgewerkt heeft en niet anders uitwerken kon, dan het doen van concessies aan de prostitutie. Het Deutsche volk luisterde naar de bedekte of onbeschaamde prediking van de vrije liefde en van het recht op het kind, die uit aesthetische en sociale kringen voortkwam. Zeer leergierig toonde het Deutsche volk zich inzake het beperken der geboorten, om zich vrij te maken van den last van het opvoeden der kinderen, en om zich des te meer overvloediger aan vermaak te kunnen overgeven. Aldus was in breede kringen de levensopvatting geworden. Zoo kon het niet verder gaan. God laat zich door de menschen niet bespotten, al blazen deze zich in hunne godvergetenheid steeds meer op. God moest zijn woord laten hooren; en Hij heeft het gesproken en spreekt het nog. De ontzettende oorlog die over het Deutsche volk gekomen is, is Zijn gericht, Zijn gericht ook over het volk van Duitschland. Wil het volk overwinnen, dan is het noodig dat het volk zich verootmoedige. Het is christelijk patriotisme wanneer men dat aan de natie zegt.

Dat is het geneesmiddel tegen eigen roem en zelfoverschatting. De Duitschers hebben geen extra-plaats in deze wereld, zoodat zij als Duitschers zonder meer op God te rekenen hebben als hun Bondgenoot. Hij die in den hemel troont, is de God van alle volken, en alle volken hebben tegen Hem gezondigd. Hij, die ten slotte alles leidt, en wel naar Zijn in zijn woord geopenbaarden Raad, zal hen helpen die zich in Zijn toorn laten straffen. Wij kunnen rekenen op Zijn hulp, als wij ons boetvaardig onder Zijn gericht nederbuigen, en wanneer wij bereid zijn om hetgeen wij winnen aan macht, kracht en invloed, dienstbaar te maken dat Zijn rijk komt en Zijn wil geschiede. Dit is een taal die velen ergerlijk voorkomt, die velen voor bekrompen en pietistisch houden, maar die wij als Christenen ter wille van het vaderland moeten laten hooren. Het komt ons voor, dat deze woorden niet alleen in Duitschland behooren overwogen te worden.

Zwitserland. Eerbied voor de religie in het leger.

De Adjutantur-afdeeling van het Zwitsersche leger heeft zich met de Godsdienstige belangen van de mannen die onder de wapenen zijn, bemoeid. Het volgende bevel werd gegeven:

„Er komen steeds meer klachten van de weerbare manschap in over namachting van zijn Godsdienstige gevoelens door enkele Kommandanten der troepen. Hiertegen moet door de oppercommandos met alle beschikbare opgetreden worden. Wie niet uit eigen overtuiging de inwendige waarde van het godsdienstige gevoel genoegzaam weet te waardeeren, moet tenminste acht geven voor hetgeen anderen het hoogste en verhevenste is; hetgeen zij des te minder willen missen, naarmate de tijd ernstiger is. De opperofficieren hebben er daarom voor te zorgen, dat de volgende punten streng in acht genomen worden:

10. De Zondag, de dag des Heeren, zal ook in het leger in eere gehouden worden. Dit is onder de tegenwoordige omstandigheden zeer wel mogelijk.

20. Op Zon- en feestdagen moet aan de troepen gelegenheid gegeven worden tot het bezoeken van de Godsdienstige oefening hunner kerk, voorzover de plaatselijke omstandigheden dit toelaten. Dit geldt ook voor de speciale wapens. Ingekomen klachten geven aanleiding om hierop in het bijzonder de aandacht te vestigen.

30. Bij troepen waarvan de manschappen tot verschillende kerken behooren, moeten de veldgodsdienstoefeningen ook voor iedere gezindheid afzonderlijk gehouden worden.

40. De officieren hebben steeds het goede voorbeeld te geven van bijzondere hoogachting voor een Godsdienstige overtuiging en de openbaring daarvan.“

Het legerbestuur dat zulk een circulaire aan de opperofficieren deed toekomen, heeft zich zelve daarmee geëerd.

N. Amerika. Synode der Presbyteriaansche Kerk. Ds. v. d. Werp niet toegelaten tot de Geref. Kerk. Naar ons gemeld wordt, hebben de rechtzinnigen de meerderheid in de Synode der Presbyteriaansche Kerk, die in 't begin van Juni te Rochester, N. Y., saamkwam. Dit bleek aanstonds bij de verkiezing van een president of moderator. Dr. J. Ross Stevenson, principal van het Theologisch Seminarie van Princeton, werd met 592 van de 835 stemmen tot het voorzitterschap geroepen. De andere candidate waren eveneens principals van Theologische scholen. Hieruit blijkt, dat de hoogleraren op de Presbyteriaansche Synoden deel uitmaken van de vergadering; ook wordt hen keurzaam verleend.

„Back to the Fundamentals“ (terug tot de fundamentele leerstukken) was van den eersten dag het wachtwoord van de meerderheid. In de prediking van den voorzitter der vorige Synode, Dr. Maitton Alexander, werd de nadruk gelegd op het verzoenend lijden en sterven van den Christus.

In een der eerste zittingen kwam het rapport der commissie voor de betrekking van de Union Theological Seminary tot de Presbyteriaansche Kerk aan de orde. De voorlezing van dit stuk nam een uur en zeventien minuten in beslag. In dit rapport komt uit, dat genoemde Theologische school niet getrouw bleef aan de belijdenisschriften der Presbyteriaansche kerk. De aanval tegen deze inrichting werd geleid door Dr. M. A. Matthews van Seattle, welke betoogde dat het bestuur van Union Theological Seminary anderhalf miljoen dollars heeft saamgebracht door te beweren een Presbyteriaansche inrichting te zijn, en daarbij beschuldigde hij de bestuurders van misleiding. „Indien het geweten van de dictators hen toeliet de gelden te behouden, zullen ze het voor God moeten verantwoorden, sprak hij. Met belangstelling zien we de verdere behandeling dezer zaak tegenom. In elk geval is de Presbyteriaansche kerk nu gewaarschuwd, de opleiding harer aanstaande dienaars niet aan het Union Theological Seminary toe te vertrouwen.

Eenigen tijd geleden was Ds. van der Werp genoodzaakt de Chr. Geref. Kerk van N.-Amerika te verlaten, omdat hij weigerde het dankgebed uit te spreken, dat in het formulier om den doop te bedienen aan de kleine kinderen, voorkomt. Men heeft daarover van zekere zijde „sacra“ en „wees“ geroepen, doch het is de overtuiging, onze Amerikaansche broeders, en ook de onze, dat miskenning van het bedoelde dankgebed de feitelijke verwerping van het geheele formulier in zich sluit.

Genoemde Ds. van der Werp heeft zich